

ŠKIŅĶIS PĒTERSONS BĪRIŅA

Ārpus tradicionālajiem medijiem strādājošo satura veidotāju statuss, tiesības un pienākumi

2026

Pētījumu sagatavojis SIA “ZAB Šķiņķis Pētersons Bīriņa” pēc biedrības “Latvijas Mediju ētikas padome” pasūtījuma ar Kultūras ministrijas finansiālu atbalstu.

Latvijas Mediju
ētikas padome

Kultūras ministrija

Satura rādītājs

Ievads	3
1. Žurnālista statusa nozīme un privilēģijas	5
2. Žurnālista un mediju pakalpojumu sniedzēja definīcija	7
2.1. Žurnālista definīcija.....	7
2.2. Mediju pakalpojumu sniedzēja definīcija.....	10
2.3. Personas ar žurnālistisku interesi.....	12
3. Mediju pakalpojumu sniedzēju tiesības un pienākumi	15
3.1. Mediju pakalpojumu sniedzēju tiesības.....	15
3.2. Mediju pakalpojumu sniedzēju pienākumi.....	16
4. Influenceru jeb ietekmētāju tiesiskais statuss, tiesības un pienākumi	18
Secinājumi	21

Ievads

Par tradicionālajiem medijiem klasiski tiek uzskatītas avīzes, žurnāli, televīzija, radio, savukārt jaunie mediji ir plašs jēdziens, kas aptver dažādus medijus un to izmantošanas mērķus, tostarp internetu, sociālo mediju tīklus, blogus un mikrobļogus, sociālās saziņas vietnes, video koplietošanas platformas un citus kanālus. Atšķirībā no tradicionālajiem medijiem, jaunie mediji parasti ir interaktīvi, balstīti uz digitālajām, tiešsaistes un mobilo tehnoloģiju iespējām. Tie darbojas reāllaikā un parasti ir bezrobežu, kas padara to pieejamību plašu un tūlītēju.

Robeža starp tradicionālajiem medijiem un sociālajiem medijiem bieži ir izplūdusi — daudzi tradicionālie žurnālisti izmanto internetu kā galveno informācijas avotu, savukārt tradicionālie mediji veido tiešsaistes izdevumus vai pārvēršas par pilnībā multimediju platformām. Turklāt tradicionālie mediji izmanto arī tā dēvētās “pilsoniskās žurnālistikas” materiālus un balstās uz personīgiem mobilajiem attēliem vai video, lai atspoguļotu stāstus, kur nav pieejami viņu pašu reportieri.

Jauno mediju, piemēram, sociālo tīklu vietņu, blogu un citu platformu attīstība sniedz papildu iespējas pilsoniskai līdzdalībai, informācijas un zināšanu apmaiņai, sabiedrības iekļaušanai un pilnvaru stiprināšanai. Gan tradicionālie, gan jaunie mediji var spēlēt būtisku uzraudzības lomu, kalpot kā platforma kampaņām, publiskām debatēm un sabiedrības izglītošanai, tādējādi stiprinot demokrātiju.

Kā secināts Dr.sc.comm. Sandras Sprudzānes pētījumā “Mediju satura veidotāji – tendences, pašidentifikācija, statuss, profesionālie standarti”¹, mediju satura radītāju apzīmējums un tajā iekļautie izpausmes veidi jeb, kā satura veidotāji sevi dēvē, ir ļoti dažādi – piemēram, ietekmētāji, blogeri (emuāristi), digitālie satura radītāji, tiešsaistes izglītētāji, podkāstu jeb raidierakstu autori, neatkarīgie satura veidotāji. Būtiskā un šīs visas personas raksturojošā pazīme ir platforma, vai kanāls jeb infrastruktūra, lai sasniegtu savu auditoriju. Tādējādi ir ienākuši “jauni spēlētāji” jeb konkurenti žurnālistiem.

Tāpat arī pētījumā secināts, ka mediju satura veidotāji digitālajās platformās pārņem jomu un funkcijas, kas iepriekš galvenokārt bija tomēr profesionālu žurnālistu uzdevums. Šobrīd mediju satura veidotāji pārņem tradicionālo mediju funkcijas, piemēram, informācijas izplatīšanu, komentēšanu un auditorijas mobilizēšanu. Atšķirībā no žurnālistiem, kuru darbība balstās profesionālās izglītības, redakcionālas kontroles un institucionālu ētikas standartu sistēmā, satura veidotāji parasti darbojas bez formālām

---

¹ Dr.sc.comm. Sprudzāne S. “Mediju satura veidotāji – tendences, pašidentifikācija, statuss, profesionālie standarti” [uz 31.03.2026. vēl npublicēts]

prasībām, balstoties uz platformu piešķirtajām iespējām un auditorijas atzinību. Tādējādi digitalizācijas ietekmē ir saplūdušas profesionālo un lietotāju lomas, kur tradicionālais nošķirums starp pakalpojumu sniedzējiem (žurnālistiem) un pakalpojumu saņēmējiem (mediju lietotājiem) kļūst neskaidrs.

Tādējādi dažādie mediju satura veidotāji pēc būtības tiek pretstatīti žurnālistiem, meklējot kopīgo un atšķirīgo katra darbības formātā. Šo it kā būtisko atšķirību bieži pamato tas, ka, pirmkārt, konkrētie satura veidotāji savu saturu rada ārpus tradicionālajiem medijiem. Otrkārt, kā būtiskais nošķirums tiek minēts tas, ka šiem satura veidotājiem nav tie pienākumi un tiesības, kas ir tradicionālajos medijos strādājošiem žurnālistiem. Savā ziņā pastāv priekšstats, ka satura veidotājs, kas strādā tradicionālajā medijā, automātiski ir uzskatāms par profesionālu žurnālistu, ar kuru tiek salīdzināti visi pārējie satura veidotāji.

Šī pētījuma ietvaros žurnālista statuss tiek aplūkots no juridiskā viedokļa, lai secinātu vai un kādos gadījumos blogerus, ietekmētājus, raidierakstu veidotājus un citus satura veidotājus, kas darbojas ārpus tradicionālajiem medijiem, būtu pamats dēvēt par žurnālistiem. Turklāt Eiropas Savienības mediju tiesību telpā ir ienācis arī salīdzinoši jauns apzīmējums – mediju pakalpojumu sniedzējs. Attiecīgi šī pētījuma pirmajā nodaļā tiek apskatīta žurnālista statusa nozīme un privilēģijas, otrajā nodaļā – žurnālista un mediju pakalpojumu sniedzēja definīcija, trešajā nodaļā – mediju pakalpojumu sniedzēju tiesības un pienākumi, savukārt ceturtajā nodaļā influenceru jeb ietekmētāju tiesiskais statuss, tiesības un pienākumi.

1. Žurnālista statusa nozīme un privilēģijas

Kaut arī ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību, ne visām personām ir piešķirtas īpašas privilēģijas šo tiesību īstenošanā. Līdz ar to žurnālisti ir jānošķir no pārējām personām, kurām ir tiesības uz vārda brīvību, jo žurnālistu tiesību uz vārda brīvību robežas ir daudz plašākas.²

Žurnālisti bauda tādas tiesības kā avotu aizsardzība un konfidencialitāte, piekļuve ierobežotas pieejamības informācijai, personas datu apstrāde, pastiprināta aizsardzība pret uzraudzību un iejaukšanos, redakcionālā neatkarība, aizsardzība satura ierobežošanas un dzēšanas gadījumos, aizsardzība pret acīmredzami nepamatotām prasībām un tiesvedībām, kā arī citas.

Starp būtiskākajām žurnālistu privilēģijām ir tiesības neizpaust savus informācijas avotus.³ Tiesības uz žurnālistu informācijas avotu neaizskaramību ir viens no pamata apstākļiem preses brīvības nodrošināšanai, jo bez šādas aizsardzības avoti varētu nevēlēties sniegt palīdzību presei, lai informētu sabiedrību par to interesējošiem jautājumiem.⁴

Tāpat arī pastiprinātu avotu un saziņas konfidencialitātes aizsardzību mediju pakalpojumu sniedzējam un tā redakcionālajam personālam, kā arī personām, kas ir saistītas ar mediju pakalpojumu sniedzējiem, šobrīd paredz Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido vienotu satvaru mediju pakalpojumiem iekšējā tirgū un groza Direktīvu 2010/13/ES (Eiropas Mediju brīvības akts) (turpmāk - **Mediju brīvības akts**)⁵.

Mediju brīvības aktā mediju pakalpojumu sniedzēji bauda arī pastiprinātu aizsardzību pret uzraudzību un iejaukšanos, redakcionālo neatkarību un tiem ir garantēta aizsardzība satura ierobežošanas un dzēšanas gadījumos.

Jāpiemin arī žurnālistu tiesības uz aizsardzību pret vardarbību, draudiem, iebiedēšanu un uzbrukumiem. Eiropas Padomes rekomendācijas CM/Rec(2016)4⁶ mērķis ir stiprināt vārda un informācijas brīvību, atzīstot, ka uzbrukumi žurnālistiem tieši apdraud demokrātiju un tiesiskumu. Šajā rekomendācijā Eiropas Padomes Ministru komiteja dalībvalstis ir aicinājusi nodrošināt drošu un labvēlīgu vidi žurnālistikas darbam kā demokrātijas pamatnosacījumam. Tā aicina valstis novērst draudus žurnālistiem, nodrošināt efektīvu aizsardzību reālu risku gadījumā un izmeklēt visus uzbrukumus

---

² Susi M. Human Rights, Digital Society and the Law: A Research Companion. Abingdon, Oxon [UK], New York, NY: Routledge, 2019.

³ ECT 27.03.1996. spriedums lietā Goodwin v. the United Kingdom (iesnieguma Nr. 17488/90), 39. punkts

⁴ Turpat.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

⁶ Recommendation CM/Rec(2016)4 of the Committee of Ministers to member States on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors. Council of Europe. Pieejams: <https://search.coe.int/cm?i=09000016806415d9> [aplūkots 15.01.2026.].

žurnālistiem, novēršot nesodāmību. Rekomendācija uzsver, ka žurnālistu drošība ietver arī avotu aizsardzību, aizliegumu nepamatoti uzraudzīt, kā arī īpašu uzmanību digitālās vides apdraudējumiem un riska grupām.⁷

Tāpat arī Eiropas Padomes Ministru komiteja ir pieņēmusi Rekomendāciju CM/Rec(2022)4 par labvēlīgas vides veicināšanu kvalitatīvai žurnālistikai digitālajā laikmetā⁸. Šī rekomendācija aicina dalībvalstis veidot visaptverošu normatīvo un institucionālo ietvaru, kas nodrošina žurnālistu darbības brīvību, drošību un ilgtspēju, īpaši ņemot vērā digitālās vides izaicinājumus.

Savukārt nacionālais likums “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”⁹ (turpmāk – **Preses likums**) paredz tiesības žurnālistiem vākt informāciju jebkādā ar likumu neaizliegtā veidā un no jebkura ar likumu neaizliegta informācijas avota, izplatīt ziņas (ar noteiktiem izņēmumiem), atrasties sabiedriski nozīmīgu notikumu vietās un, ziņojot no tām, izmantot arī oficiālos sakaru kanālus, atteikties no materiāla sagatavošanas un publicēšanas, ja tas ir pretrunā ar viņa uzskatiem, kā arī pirms publicēšanas svītrot savu parakstu zem materiāla, ja tā saturs rediģēšanas procesā ir sagrozīts.

Līdz ar to žurnālista statusam ir nozīme, jo tas var piešķirt konkrētas tiesības un privilēģijas, salīdzinot ar citām personām, kuras īsteno tiesības uz vārda brīvību.

---

⁷ Recommendation CM/Rec(2016)4 of the Committee of Ministers to member States on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors. Council of Europe. Pieejams: <https://search.coe.int/cm/?i=09000016806415d9> [aplūkots 15.01.2026.].

⁸ Recommendation CM/Rec(2022)4 of the Committee of Ministers to member States on promoting a favourable environment for quality journalism in the digital age. Council of Europe. Pieejams: https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=0900001680a5ddd0 [aplūkots 15.01.2026.].

⁹ Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem: LV likums. Pieņemts 20.12.1990. [18.09.2024. red.]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/64879-par-presi-un-citiem-masu-informacijas-lidzekliem>

2. Žurnālista un mediju pakalpojumu sniedzēja definīcija

2.1. Žurnālista definīcija

No juridiskā viedokļa pastāv divas galvenās žurnālistu definēšanas teorijas – institucionālā un funkcionālā.¹⁰ Atbilstoši institucionālajai teorijai par žurnālistu tiek uzskatīta persona, kas ir ieguvusi žurnālista izglītību, strādā kādā medijā vai ir piederīga profesionālajai organizācijai.¹¹ Šādi žurnālists šobrīd ir definēts arī Latvijas nacionālajās tiesībās.

Praksē komplicētāka pieeja ir funkcionālajai teorijai, saskaņā ar to par žurnālistu tiek uzskatīta ikviena persona, kas veic žurnālistam raksturīgās funkcijas un pienākumus.¹² Žurnālistiem raksturīgās funkcijas tradicionāli ietver informācijas vākšanu, ziņu gatavošanu, sabiedrības informēšanu par tai svarīgiem un to interesējošiem jautājumiem un tamlīdzīgi. Savukārt būtiskākais pienākums ir ievērot profesionālo ētiku un atbildību.¹³

Tās personas, kuras atbilst žurnālista statusam saskaņā ar institucionālo teoriju, pamatā būtu uzskatāmas par žurnālistiem arī atbilstoši funkcionālajai teorijai, līdz ar to šādos gadījumos atšķirība starp abām teorijām nav tik būtiska. Taču neskaidrība rodas situācijās, kad persona nestrādā medijā, nav žurnālistu organizāciju biedrs, bet veic žurnālistiem raksturīgās funkcijas. Funkcionālās definīcijas pamatā ir pieņēmums, ka mūsdienās tehnoloģiju attīstība pavērusi neierobežotas iespējas iegūt un izplatīt informāciju, tādēļ ikviens, it īpaši jau blogeri, var dot pienesumu sabiedriskajā diskusijā, veicinot demokrātijas attīstību.¹⁴ Vienlaikus galvenais risks, piemērojot funkcionālo teoriju, ir noteikt pārāk plašu to personu loku, kurām tiktu piešķirtas žurnālistiem raksturīgās privilēģijas.

1996. gadā Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk – ECT) pirmo reizi konstatēja, ka Eiropas Cilvēktiesību Konvencijas (turpmāk – **Konvencija**) 10. pants ietver žurnālistu tiesības neizpaust savu informācijas avotu. Jau šajā lietā ECT žurnālista privilēģijas attiecināja uz personu, kura stažiera statusā bija nostrādājusi izdevniecībā trīs mēnešus.¹⁵ Savukārt 2000. gadā Eiropas Padomes Ministru komiteja pieņēma Rekomendāciju

---

¹⁰ Rowbottom J. Media Law. Oxford, UK: Hart Publishing, 2018, pp. 27–31; Šimkus A. Žurnālista un avotu aizsardzības privilēģijas definīcija Eiropā un ASV. Jurista Vārds, 2016, Nr. 37, 10.–17. lpp.

¹¹ Šimkus A. 2016, 10.–17. lpp.

¹² Rowbottom J. Media Law. Oxford, UK: Hart Publishing, 2018, pp. 27–31; Šimkus A. Žurnālista un avotu aizsardzības privilēģijas definīcija Eiropā un ASV. Jurista Vārds, 2016, Nr. 37, 10.–17. lpp.

¹³ Bīriņa L. *Žurnālista jēdziens tiesību uz žurnālistu informācijas avotu aizsardzību kontekstā*. Juridiskās zinātnes rakstu krājums JUZK-78 (Starptautiskās publiskās tiesības un ES tiesības), LU Akadēmiskais apgāds, 2020, 115. lpp. Pieejams: https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Juridiskas-konferences/JUZK-78-20/juzk_78_13-Birina.pdf

¹⁴ Article 19. The Right to Blog. Policy Brief. 2013. Pieejams: <https://www.article19.org/data/files/medialibrary/3733/Right-to-Blog-EN-WEB.pdf> [aplūkots 2017.gada 22.novembrī].

¹⁵ Turpat.

dalībvalstīm Nr. 7 (2000) “Par žurnālistu tiesībām neatklāt informācijas avotus”¹⁶ (turpmāk – **Rekomendācija**), kas nodrošina pamatu kopīgiem minimāliem Eiropas standartiem attiecībā uz žurnālistu tiesībām neizpaust savus informācijas avotus Konvencijas 10. panta izpratnē. Atbilstoši šai rekomendācijai termins “žurnālists” apzīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas regulāri vai profesionāli iesaistīta informācijas vākšanā vai izplatīšanā sabiedrībai ar jebkuriem masu saziņas līdzekļiem. Rekomendācijā kā žurnālisti tiek aizsargāti arī ārštata vai uz nepilnu slodzi nodarbināti žurnālisti vai tie, kas tikko sākuši profesionālo karjeru vai kādu laiku nodarbojas ar kādu neatkarīgu pētījumu.¹⁷ Dalībvalstis tiek attiecīgi aicinātas žurnālista jēdzienu attiecināt ne tikai uz personām, kas strādā tradicionālajos medijos, kā avīzēs, radio un televīzijā, bet arī uz tām, kas profesionāli strādā, vāc un izplata informāciju arī ar tādiem jauniem komunikācijas līdzekļiem kā internets.¹⁸

Tāpat arī Rekomendācijā norādīts, ka žurnālista statusa iegūšanai nav nepieciešama profesionāla akreditācija vai noteikta biedrība, taču par žurnālistu nevarētu uzskatīt tādas personas, kas raksta vēstules drukātā medija redaktoram, piedalās kā viesi radio un televīzijas pārraidēs vai iesaistās interneta mediju diskusiju forumos, jo avotu aizsardzība ir būtisks mediju darba priekšnoteikums demokrātiskā sabiedrībā, bet ne priekšnosacījums visām indivīdu komunikācijas formām.

Eiropas Padomes Ministru konferencē izveidotā Mediju tiesību ekspertu grupa atzinusi, ka personu varētu uzskatīt par žurnālistu, ja tās darbībā būtu saskatāmi šīs profesijas elementi – regulāra ziņu publicēšana, atalgojuma saņemšana, žurnālista profesijai noteikto minimālo standartu un ētikas prasību ievērošana.¹⁹ Savukārt Eiropas Padomes rekomendācijā CM/Rec(2022)4 norādīts, ka žurnālistu darbība tiek definēta kā sabiedrībai informatīvas, analītiskas, komentējošas vai izglītojošas informācijas nodrošināšana, ievērojot profesionālos un ētiskos standartus.²⁰ No minētās rekomendācijas ir secināms, ka šo rīcību var īstenot gan tradicionālie mediji, gan digitālie formāti, tostarp blogi, podkāsti un sociālo mediju platformas, ja šīs personas ievēro profesionalitātes kritērijus – tajā skaitā saglabājot redakcionālo atbildību un ievērojot profesionālos standartus. Līdz ar to secināms, ka Eiropas Padome aicina dalībvalstis piemērot funkcionālo žurnālista definīciju.

---

¹⁶ Recommendation No. R (2000) 7 of the Committee of Ministers to member states on the right of journalists not to disclose their sources of information. Council of Europe. Pieejams: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805e2fd2 [aplūkots 15.01.2026.].

¹⁷ Turpat.

¹⁸ Turpat.

¹⁹ Article 19. Freedom of expression and ICT's: Overview of international standards. 2013. Pieejams: www.article19.org/data/files/medialibrary/37380/FoE-and-ICTs.pdf [aplūkots 2017.gada 22.novembrī]; Council of Europe. Recommendation No. R (2000) 7 of the Committee of Ministers to member states on the right of journalists not to disclose their sources of information. Committee of Ministers. 701st meeting of the Ministers' Deputies. 8 March 2000.

²⁰ Recommendation CM/Rec(2022)4 of the Committee of Ministers to member States on promoting a favourable environment for quality journalism in the digital age. Council of Europe. Pieejams: https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=0900001680a5ddd0 [aplūkots 15.01.2026.].

ECT savā praksē nav noteikusi specifiskas prasības vai kritērijus, kādas personas var uzskatīt par žurnālistu saskaņā ar Konvencijas 10. pantu, taču no vairākām lietām ir iespējams secināt, ka ECT pievienojas Rekomendācijā ietvertajai pietiekami plašajai žurnālista definīcijai, tādējādi atbalstot funkcionālo definīciju žurnālista statusa noteikšanai.²¹

Vienlaikus ECT savā praksē ir noteikusi kritērijus, kādiem jāizpildās, lai persona varētu baudīt tiesības un privilēģijas, kas izriet no Konvencijas 10.panta. Pirmkārt, tā ir diskusijas veicināšana par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem jeb sabiedrības interešu kritērijs. Tādējādi ne katra publicētā informācija atbilst sabiedrības interesēm un būtu aizsargājama. Otrkārt, žurnālistu tiesības izplatīt sabiedrības interesi raisošu informāciju prasa, lai viņi rīkotos labā ticībā un balstītos uz patiesu faktisko situāciju, kā arī sniegtu uzticamu un precīzu informāciju saskaņā ar žurnālistu ētikas standartiem.²² Tādējādi žurnālista privilēģijas nevarētu iegūt persona, kas nav rīkojusies atbilstoši šiem kritērijiem pat tad, ja persona saskaņā ar institucionālo definīciju tradicionāli būtu uzskatāma par žurnālistu.²³

Latvijā žurnālista definīcija ir ietverta Preses likumā, kura mērķis ir aizsargāt Latvijas Republikas Satversmē nostiprinātās tiesības uz vārda brīvību. Preses likuma 23. pantā ietverta sekojoša žurnālista definīcija: *“par žurnālistu šajā likumā tiek uzskatīta persona, kura vāc, apkopo, rediģē vai citādā veidā sagatavo materiālus masu informācijas līdzeklim un kura ar to noslēgusi darba līgumu vai veic šo darbu masu informācijas līdzekļa uzdevumā, kā arī ir žurnālistu apvienību biedrs.”* Šī Preses likumā ietvertā definīcija ir šaura un nepiešķir žurnālista statusu personām, kuras veic tās pašas funkcijas, bet strādā individuāli, nav iestājušās nevienā žurnālistu apvienībā un sava darba rezultātus publicē blogā vai citā vietnē vai izdevumā, kas nav reģistrēts kā masu informācijas līdzeklis.²⁴

Analizējot Preses likumā ietvertās tiesību normas to kopsakarībā, secināms, ka žurnālista piederībai masu informācijas līdzeklim vai profesionālajai organizācijai ir būtiska nozīme, lai iegūtu tādas žurnālistu privilēģijas kā tiesības saņemt informāciju²⁵ vai tiesības nenorādīt informācijas avotu²⁶. Savukārt, lai realizētu Preses likumā minētās

---

²¹ Sk., piemēram: Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums lietā: 17488/90 Goodwin v. the United Kingdom, Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums lietā: 68416/01 Steel and Morris v. the United Kingdom, Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums lietā: 57829/00 Vides Aizsardzības Klubs v. Latvia.

²² Flanagan A. Defining “journalism” in the age of evolving social media: a questionable EU test. *International Journal of Law and Information Technology*, 2012, Vol. 21, No. 1, pp. 1–30; ECT 15.12.2009. spriedums lietā *Financial Times Ltd and Others v. the United Kingdom* (iesnieguma Nr. 821/03), 62. un 67. punkts; ECT 04.11.2014. spriedums lietā *Braun v. Poland* (iesnieguma Nr. 30162/10), 40. punkts.

²³ Rowbottom J. *Media Law*, Oxford, UK: Hart Publishing, 2018, p. 30

²⁴ Bīriņa L. *Žurnālista jēdziens tiesību uz žurnālistu informācijas avotu aizsardzību kontekstā*. Juridiskās zinātnes rakstu krājums JUZK-78 (Starptautiskās publiskās tiesības un ES tiesības), LU Akadēmiskais apgāds, 2020, 118. lpp. Pieejams:

https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Juridiskas-konferences/JUZK-78-20/20/juzk.78.13-Birina.pdf

²⁵ Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem: LV likums. Pieņemts 20.12.1990. [18.09.2024. red.]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/64879-par-presi-un-citiem-masu-informacijas-lidzekliem>, 5.pants.

²⁶ Turpat, 22.pants.

žurnālista tiesības, žurnālistam pēc attiecīga pieprasījuma ir jāuzrāda žurnālistu apvienības biedra vai masu informācijas līdzekļa darbinieka apliecība vai to izsniegta pilnvara.

Lai gan secināms, ka normatīvā līmenī Latvijā šobrīd ir nostiprināta institucionālā žurnālista definīcija, Latvijas tiesu prakse tomēr liecina par atbalstu funkcionālajai pieejai, katrā individuālā gadījumā atsevišķi definējot žurnālistu. Kādas administratīvās lietas²⁷ ietvaros Augstākā tiesa vērtēja personas, kura nestrādā masu informācijas līdzeklī un nav žurnālistu organizāciju biedrs, interesi iegūt informāciju par bankas amatpersonu algām kā profesionālu interesi, neapšaubot labi zināmo faktu, ka pieteicējs ir žurnālists, kurš raksta par politiski un sabiedriski aktuāliem jautājumiem, tostarp par valsts finanšu līdzekļu izlietojumu. Turklāt tiesa, analizējot pieteicēja statusu, neatsaucās uz Preses likuma 23. pantā ietverto definīciju, bet gan uz ECT judikatūru.

Līdz ar to secināms, ka arī ārpus tradicionālajiem medijiem strādājošie satura veidotāji, kas atbilst žurnālista funkcionālajai definīcijai un ievēro profesionālos un ētikas standartus, var tikt uzskatīti par žurnālistiem un attiecīgi iegūt žurnālistu tiesības un privilēģijas.

2.2. Mediju pakalpojumu sniedzēja definīcija

Šobrīd Latvijas tiesībās ikvienam saistošs un tieši piemērojams ir Mediju brīvības akts²⁸. Tas definē mediju pakalpojumu jēdzienu, nosakot, ka tas ir tāds pakalpojums, kuru sniedz par atlīdzību, kura galvenais mērķis ir ar jebkādiem līdzekļiem mediju pakalpojumu sniedzēja redakcionālā atbildībā piegādāt plašai sabiedrībai raidījumu vai preses izdevumu, lai informētu, izklaidētu vai izglītotu.²⁹

Mediju brīvības akts nosaka, ka “mediju pakalpojumu sniedzējs” ir fiziska vai juridiska persona, kuras profesionālā darbība ir sniegt mediju pakalpojumu (gan drukas, gan audiovizuālā formā), kurai ir redakcionāla atbildība par mediju pakalpojuma satura izvēli un kura nosaka, kādā veidā tas tiek organizēts. “Redakcionālā atbildība” Mediju brīvības akta izpratnē ir faktiskā kontrole gan pār raidījumu vai preses izdevumu atlasī, gan to organizēšanu nolūkā sniegt mediju pakalpojumu.³⁰

Vērtējot, kas ir uzskatāms par mediju pakalpojumu sniedzēju Mediju brīvības akta izpratnē, ir jāņem vērā, ka Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk – EST) judikatūrā ir nostiprināts, ka peļņas gūšana nav priekšnoteikums kvalificēšanai par pakalpojumu sniedzēju³¹. Tādējādi šķiet, ka nepastāv juridiski šķēršļi bezpeļņas mediju atzīšanai par

²⁷ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 26.maija spriedums lietā SKA-421/2011.

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

²⁹ Turpat.

³⁰ Turpat.

³¹ Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 23. februāra spriedums lietā C-179/14 European Commission v Hungary, 157.para.

mediju pakalpojumu sniedzējiem Mediju brīvības akta izpratnē, tomēr saglabājas neskaidrība par to, vai no šīs definīcijas varētu tikt izslēgtas pilsoniskās sabiedrības organizācijas.³²

Mediju brīvības akta preambulas 9. punktā ir skaidrots, ka mediju pakalpojuma definīcija, aptver televīzijas un radio raidījumus, audiovizuālo mediju pakalpojumus pēc pieprasījuma, audioraidierakstus un preses izdevumus. Definīcija neietver lietotāju radītu saturu, kas augšupielādēts tiešsaistes platformā, ja tas nav profesionāla darbība, ko parasti veic par atlīdzību, finansiālu vai citādu. Definīcijā nav iekļauta arī pilnībā privāta sarakste, piemēram, e-pasta vēstules, un visi pakalpojumi, kuru galvenais mērķis nav raidījumu vai preses izdevumu nodrošināšana, proti – saturs, kas ir tikai pakārtots pakalpojumam, nevis ir tā galvenais nolūks, piemēram, reklāmas vai informācija par ražojumu vai pakalpojumu, ko nodrošina tīmekļa vietnes, kuras nepiedāvā mediju pakalpojumus. Korporatīvā komunikācija un informatīvu vai reklāmas materiālu izplatīšana publiskiem vai privātiem subjektiem arī ir izslēgta no definīcijas tvēruma. Turklāt, tā kā mediju pakalpojumu sniedzēju darbība var izpausties dažādi, mediju pakalpojumu sniedzēja definīcijai ir jāaptver plašs profesionālo mediju dalībnieku loks, kuri ir mediju pakalpojuma definīcijas tvērumā, tostarp ārštata darbinieki.³³

Vienlaikus tiesību doktrīnā gan ir paustas bažas, ka Mediju brīvības aktā sniegtā mediju pakalpojumu sniedzēju definīcija ir tendēta uz profesionālu pakalpojumu sniegšanu un ekonomisko aktivitāti, tādējādi sašaurina to personu loku, kuras par medijiem gadu gaitā ir aicinājusi atzīt Eiropas Padome un citas starptautiskās organizācijas, iespējams, nonākot pilnīgā pretrunā ar standartiem mediju definēšanā, kas ir pastāvējuši līdz šim.³⁴

Proti, funkcionālā pieeja mediju pakalpojumu sniedzēju definēšanai ir nostiprināta Eiropas Padomes rekomendācijās. 2011. gada Eiropas Padomes Ministru komiteja ar rekomendāciju CM/rec(2011)7³⁵ izstrādāja īpašu “jauno mediju koncepciju” un tajā noteica sešus kritērijus, lai identificētu medijus: (1) nodoms darboties kā medijam; (2) medija mērķis un pamatotie uzstādījumi; (3) redakcionālā kontrole; (4) profesionālo standartu ievērošana; (5) mērķtiecīga sasniegšana un satura izplatīšana; un (6) sabiedrības gaidu apmierināšana. Svarīgi, ka ne visi kritēriji tiek vērtēti vienlīdzīgi, un noteiktu kritēriju, piemēram, mērķa, redakcionālās kontroles vai sasniegšanas un izplatīšanas neesamība parasti diskvalificē personu kā mediju. Tomēr gadījumos, kad nav izpildīti citi

---

³² Verza S. *What is journalism in the digital age? Key definitions in the European Media Freedom Act*. Rivista italiana di informatica e diritto, 7(1), 131, 2025. Pieejams:

<https://www.rivistaitalianadiinformaticaediritto.eu/index.php/RIID/article/view/312> [aplūkots 03.02.2026.].

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

³⁴ Seipp T., Ó Fathaigh R., & van Drunen M. *Defining the media in Europe: Pitfalls of the proposed European Media Freedom Act*. University of Amsterdam. Pieejams:

https://pure.uva.nl/ws/files/151557432/Defining_the_media_in_Europe_pitfalls_of_the_proposed_European_Media_Freedom_Act.pdf [aplūkots 06.02.2026.].

³⁵ Recommendation CM/rec (2011) 7 of the Committee of Ministers to member states on a new notion of media. Council of Europe. Pieejams: <http://www.osce.org/odihr/101403?download=true> [aplūkots 06.03.2020.].

kritēriji, piemēram, nodoms vai sabiedrības gaidas, persona automātiski netiek neuzskatīta par mediju.³⁶

Jāpiemin, ka Mediju brīvības aktā žurnālistika un žurnālisti kā jēdzieni netiek definēti vispār. Juridiskajā literatūrā tiek skaidrots, ka šāda pieeja būtu skaidrojama ar Eiropas Savienības ierobežoto kompetenci, kuras dēļ Mediju brīvības akts ir domāts iekšējā tirgus harmonizēšanai ekonomiskajā jomā, tādēļ koncentrējas uz ekonomisko darbību un profesionāliem pakalpojumiem, nevis pieņem plašāku definīciju, kas atzīst žurnālistikas funkcionālo lomu demokrātijā.³⁷

Vienlaikus arī žurnālists (tostarp blogeris, influenceris vai cits satura veidotājs) var kvalificēties par mediju pakalpojumu sniedzēju, ja tas atbilst mediju pakalpojuma sniedzēja definīcijā ietvertajiem kritērijiem.

2.3. Personas ar žurnālistisku interesi

Šī pētījuma kontekstā ir jāpiemin arī situācijas, kad personām var tikt piešķirtas īpašas tiesības un pienākumi, lai gan tās neatbilst ne žurnālista definīcijai, ne arī mediju pakalpojumu sniedzēja definīcijai.

EST attiecībā uz personas datu apstrādi žurnālistiskām vajadzībām savā praksē žurnālistikas darbības ir definējusi ļoti plaši. Saskaņā ar EST praksi žurnālistikas darbības attiecas uz tādu rīcību, kuras vienīgais mērķis ir sniegt sabiedrībai informāciju, viedokļus vai idejas ar jebkāda izplatīšanas līdzekļa palīdzību.³⁸ Kā atzinusi EST, pat situācija, kad policijas darbinieki tiek filmēti policijas iecirknī paskaidrojumu pieņemšanas laikā un šādi veiktais videoieraksts tiek publicēts interneta vietnē, kurā lietotāji var nosūtīt un apskatīt videoierakstus un dalīties ar tiem, var būt personas datu apstrāde tikai žurnālistikas nolūkiem, ja no minētā videoieraksta izriet, ka tā filmēšanas un publicēšanas vienīgais mērķis bija publiskot informāciju, viedokļus vai idejas.³⁹ Tādējādi EST vērsa uzmanību uz to, ka apstākļi, ka persona tradicionāli nav žurnālists, neizslēdz žurnālistikas funkciju attiecināšanu uz viņu, kā arī apstākļi, ka informācija ir izplatīta netradicionālā veidā, proti, interneta vietnē www.youtube.com, nevar liegt to kvalificēt kā tādu, kas veikta tikai “žurnālistikas nolūkiem”. Līdz ar to indivīdu, kas nodarbojas ar tā dēvēto “pilsonisko žurnālistiku”, vācot un izplatot informāciju, lai varētu publiskot informāciju, viedokļus vai idejas, var uzskatīt par personas datu apstrādātāju žurnālistikas nolūkiem.⁴⁰ Autoru ieskatā EST pieeja tomēr neļauj pietiekami nošķirt, vai persona

³⁶ Recommendation CM/rec (2011) 7 of the Committee of Ministers to member states on a new notion of media. Council of Europe. Pieejams: <http://www.osce.org/odihr/101403?download=true> [aplūkots 06.03.2020.].

³⁷ Verza S. *What is journalism in the digital age? Key definitions in the European Media Freedom Act*. Rivista italiana di informatica e diritto, 7(1), 125–141, 2025. Pieejams: <https://www.rivistaitalianadiinformaticaediritto.eu/index.php/RIID/article/view/312> [aplūkots 03.02.2026.].

³⁸ EST 16.12.2008. spriedums lietā C-73/07 Satakunnan Markkinapörssi and Satamedia, 61. un 62. punkts.

³⁹ EST 14.02.2019. spriedums lietā C-345/17 Buivids, 69. punkts.

⁴⁰ Ģenerālvokātes Eleanoras Šarpstones (Eleanor Sharpston) 27.09.2018. secinājumi EST lietā C-345/17, Buivids, 53. punkts.

rīkojas žurnālistikas nolūkos, vai arī tā ir cita veida komunikācija, piemēram, īstenojot tiesības uz vārda brīvību sociālajos medijos, kas piemīt ikvienai personai un var tikt izmantota arī ārpus žurnālistikas nolūkiem.

Arī Latvijas tiesas savā praksē ir atzinušas gadījumus, kad persona nav žurnālists, taču tai ir žurnālistiska interese. Proti, lietā pieteicējs lūdza Valsts prezidenta kancelejai izsniegt informāciju par tās darbiniekiem izmaksātajām piemaksām, prēmijām un naudas balvām, kā arī darba novērtējuma dokumentāciju un Valsts prezidenta kanceleja atteicās sniegt papildu informāciju, norādot uz ierobežotas pieejamības statusu. Tiesa atzina, ka informācija par valsts un pašvaldību darbinieku atlīdzību ir vispārpieejama, bet lieta tika nosūtīta atpakaļ rajona tiesai, lai izvērtētu informācijas pieejamības ierobežojumus un pieteicēja godprātību. Senāts uzsvēra, ka gadījumā, ja nevis preses pārstāvis, bet persona ar žurnālistisku interesi pieprasa tādu informāciju, kas satur konkrēto darbinieku personas datus, šai personai būtu precīzāk jāpamato sava leģitīmā interese un informācijas pieprasīšanas mērķis. Pretējā gadījumā iestādei var nebūt pietiekami daudz informācijas, lai izvērtētu, kurai no interesēm – tai, kuras aizsardzībai noteikts ierobežotas pieejamības informācijas statuss, vai tai, kura pamato leģitīmu šīs informācijas saņemšanas nepieciešamību, – konkrētajos apstākļos ir dodama priekšroka.⁴¹

Savukārt ECT ir uzsvērusi, ka, ņemot vērā interneta būtisko lomu, lai paplašinātu sabiedrības piekļuvi ziņām un veicinātu informācijas izplatīšanu, blogeru un populāru sociālo mediju lietotāju funkcija var tikt pielīdzināta “sabiedrības sargsuņa” lomai, ciktāl ir runa par Konvencijas 10. pantā piešķirto aizsardzību.⁴² Savā nesenākajā praksē “sabiedrības sargsuņa” lomu ECT ir piemērojusi arī vēlēšanu novērotājam, kura būtiska pienākumu sastāvdaļa bija nodot novēroto sabiedrībai,⁴³ un arī juristam, kas bija arī LGBTQ+ tiesību aktīvists un labi zināms blogeris⁴⁴, tādējādi funkcionāli piemērojot aizsardzību personām, kas tradicionāli tādu nepelna.

Piemēram, saistībā ar praktizējoša ārsta publicētu emuāra ierakstu, ECT norādīja, ka, lai gan ārstiem ir Konvencijas 10. pantā garantētā vārda brīvība, tās īstenošana ir līdzsvarojama ar profesionālajiem pienākumiem. Vārda brīvības ierobežojums var būt pamatots gadījumos, kad tiek izplatīta kategoriska un nepatiesa publiska informācija par medicīnas jautājumiem, kas ir zinātniski nepamatota, tādējādi nepiešķirot “sabiedrības sargsuņa” lomu.⁴⁵ Tādējādi personai, kura nav uzskatāma par žurnālistu, iesaistoties publiskā diskusijā, tieši tāpat ir jāievēro pienākums par precīzas un uzticamas informācijas sniegšanu, kā arī jārīkojas labā ticībā.⁴⁶

---

⁴¹ Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 26. septembra spriedums lietā Nr.SKA-476/2019, 11.punkts

⁴² ECT 08.11.2016. spriedums lietā Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary (iesnieguma Nr. 18030/11), 166. un 168. punkts.

⁴³ ECT 13.09.2022. spriedums lietā Timur Sharipov v. Russia (pieteikuma Nr. 15758/13).

⁴⁴ ECT 05.06.2025. spriedums lietā Străisteanu v. Republic of Moldova (iesnieguma Nr. 9989/20), 71. punkts.

⁴⁵ ECT 27.08.2024. spriedums lietā Bielau v. Austria (iesnieguma Nr. 20007/22), 44. punkts.

⁴⁶ ECT 04.11.2014. spriedums lietā Braun v. Poland (iesnieguma Nr. 30162/10), 40. punkts.

Tāpat arī jebkuras fiziskas vai juridiskas personas, kas iesaistās sabiedrības līdzdalībā, neatkarīgi no to žurnālista statusa, ir ietvertas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2024/1069 par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību (“SLAPP”), aizsardzības tvērumā.⁴⁷ Šī direktīva ir izveidota ar mērķi paredzēt aizsardzības pasākumus pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību civillietās ar pārrobežu ietekmi, kuras ierosinātas pret fiziskām un juridiskām personām sakarā ar to iesaistīšanos sabiedrības līdzdalībā. Šajā direktīvā “sabiedrības līdzdalība” tiek skaidrota kā jebkurš fiziskas vai juridiskas personas vēstījums, kas pausts, vai darbība, kas veikta, īstenojot tiesības uz vārda un informācijas brīvību, humanitāro un eksakto zinātņu brīvību vai pulcēšanās un biedrošanās brīvību, un jebkādas ar tiem tieši saistītas sagatavošanas, atbalsta vai palīdzības darbības, un kas attiecas uz kādu sabiedrības interešu jautājumu. Direktīvas preambulā ir skaidrots, ka ar žurnālistiskām darbībām nodarbojas plašs aktoru loks, tostarp reportieri, analītiķi, pastāvīgo sleju autori un blogeri, kā arī citi, kas nodarbojas ar pašpublicāciju drukātā veidā, internetā vai citur. Šī direktīva ļauj tiesām ātri noraidīt acīmredzami nepamatotas prasības, paredz procesuālas garantijas (piemēram, pierādīšanas pienākuma pārlikšanu uz prasītāju) un atturošus pasākumus pret ļaunprātīgiem prasītājiem, tostarp iespēju prasīt atlīdzināt izmaksas un zaudējumu.⁴⁸

Līdz ar to atsevišķas žurnālistu tiesības un privilēģijas var tikt piemērotas arī plašākam personu lokam, kuras kaut arī neatbilst žurnālista definīcijai, tomēr pilda pielīdzināmu “sabiedrības sargsuņa” lomu. Tādējādi arī ārpus tradicionālajiem medijiem strādājošs saturs veidotājs, kas neatbilst žurnālista vai mediju pakalpojumu sniedzēja definīcijai, var noteiktos gadījumos iegūt tiesības uz personas datu apstrādi, piekļuvi ierobežotas pieejamības informācijai un aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību (SLAPP).

---

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1069 par personu, kas iesaistītas sabiedrības līdzdalībā, aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām vai ļaunprātīgām tiesvedībām (pret-SLAPP). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 106, 13.04.2024. Pieejama: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401069 [aplūkots 05.02.2026.].

⁴⁸ Turpat.

3. Mediju pakalpojumu sniedzēju tiesības un pienākumi

3.1. Mediju pakalpojumu sniedzēju tiesības

Mediju brīvības akts piešķir noteiktas tiesības mediju pakalpojumu sniedzējiem, kas atbilst konkrētajai Mediju brīvības aktā noteiktajai definīcijai. Mediju brīvības akta mērķis ir aizsargāt mediju pakalpojumu neatkarību un plurālismu.⁴⁹

Pirmkārt, Mediju brīvības akts nostiprina mediju pakalpojumu sniedzēju un redakciju aizsardzību pret valsts iejaukšanos redakcionālajos lēmumos, paredzot, ka dalībvalstīm ir aizliegts tieši vai netieši ietekmēt redakcionālo politiku, satura izvēli vai žurnālistu profesionālo darbību. Šī garantija attiecas arī uz aizsardzību pret politisku, ekonomisku vai administratīvu spiedienu un kalpo kā pamats redakcionālajai autonomijai.⁵⁰

Otrkārt, akts paredz pastiprinātu žurnālistu avotu un saziņas konfidencialitātes aizsardzību. Mediju pakalpojumu sniedzējam vai tā redakcionālajam personālam nedrīkst noteikt pienākumu izpaust informāciju, kas attiecas uz žurnālistikas avotiem vai konfidenciālu saziņu vai kas ļautu tos identificēt. Ir aizliegts aizturēt, sodīt, pārtvert vai pārbaudīt mediju pakalpojumu sniedzējus vai to redakcionālo personālu. Valsts nedrīkst pakļaut šīs personas vai to uzņēmuma vai privātās telpas novērošanai vai pārmeklēšanai un izņemšanai, lai iegūtu informāciju, kas attiecas uz žurnālistikas avotiem vai konfidenciālu saziņu vai kas ļautu tos identificēt. Aizliegts izmantot arī uzraudzības līdzekļus, piemēram, spieģrogrammatūru, pret mediju pakalpojumu sniedzējiem un to redakcionālo personālu, ja vien tas nav absolūti nepieciešams un pamatots ar sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm, piemēram, valsts drošību, un tiek pakļauts stingrai tiesiskai kontrolei. Šī aizsardzība ir būtiska, lai žurnālisti varētu brīvi pildīt savu “sabiedrības sargsuņa” funkciju, nebaidoties no izsekošanas vai represijām. Būtiski, ka aizsardzības tvērums ir paplašināts arī uz jebkādam citām personām, kurām to pastāvīgo vai profesionālo attiecību dēļ ar mediju pakalpojumu sniedzēju vai tā redakcionālo personālu varētu būt šāda informācija.⁵¹ Mediju brīvības akta preambulā ir skaidrots, ka tam būtu jāattiecas arī uz personām, kas pastāvīgi un nepārtraukti dzīvo ciešās attiecībās kopīgā mājāsaimniecībā, un personām, kuras ir vai ir bijušas profesionāli iesaistītas raidījumu vai preses izdevumu sagatavošanā, veidošanā vai izplatīšanā un pret kurām vēršas tikai tāpēc, ka tām ir cieša saikne ar mediju pakalpojumu sniedzējiem, žurnālistiem vai citiem redakcionālajiem darbiniekiem. Žurnālistikas avotu un konfidencialas saziņas aizsardzībai būtu jāattiecas arī uz mediju pakalpojumu sniedzēju personālu, piemēram, tehniskajiem darbiniekiem, tostarp kibernetikas ekspertiem, pret kuriem varētu vērsties, ņemot vērā svarīgo atbalsta funkciju, ko viņi sniedz žurnālistiem viņu ikdienas darbā,

---

⁴⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

⁵⁰ Turpat.

⁵¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

kam nepieciešams risinājums, lai nodrošinātu žurnālistu darba konfidencialitāti, un līdz ar to pastāv iespējamība, ka viņiem ir piekļuve informācijai par žurnālistikas avotiem vai konfidenciālu saziņu.⁵²

Treškārt, Mediju brīvības akts nodrošina īpašas procesuālās garantijas mediju satura aizsardzībai digitālajā vidē, jo īpaši attiecībā ar tiešsaistes platformām. Akts paredz privileģētu režīmu gadījumos, kad platformas moderē vai ierobežo mediju saturu, pieprasot, lai mediju pakalpojumu sniedzēji tiktu iepriekš informēti par lēmumiem un tiem būtu iespēja efektīvi tos apstrīdēt.⁵³

Ceturtkārt, Mediju brīvības akts nostiprina mediju pakalpojumu sniedzēju tiesības strādāt redakcionāli neatkarīgā un caurspīdīgā profesionālā vidē, uzliekot pienākumu mediju pakalpojumu sniedzējiem ieviest iekšējos aizsargmehānismus redakcionālās neatkarības nodrošināšanai, tostarp aizsardzību pret īpašnieku vai citu ārēju personu iejaukšanos.⁵⁴

3.2. Mediju pakalpojumu sniedzēju pienākumi

Mediju Brīvības aktā, lai mediju pakalpojumu sniedzēji varētu baudīt tiem paredzētās tiesības, ir noteikti arī konkrēti pienākumi, kas tiem ir jāizpilda.

Pirmkārt, Mediju brīvības akts nosaka pienākumu mediju pakalpojumu sniedzējiem publiskot valsts izveidotā datu bāzē informāciju par to īpašniekiem, kā arī publiskā finansējuma gada kopējo summu, kas tiem piešķirta valsts reklāmai, un no trešo valstu publiskām iestādēm vai subjektiem saņemto reklāmas ieņēmumu gada kopējo summu.⁵⁵

Otrkārt, Mediju brīvības akts nosaka, ka mediju pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums garantēt redakcionālu lēmumu neatkarību no valsts, politiskas vai ekonomiskas ietekmes. Tas ietver iekšējos aizsardzības mehānismus pret īpašnieku, reklāmdevēju vai citu ārēju subjektu nepamatotu iejaukšanos redakcionālajā saturā. Tāpat ir pienākums nodrošināt atklātumu par jebkuru faktisku vai potenciālu interešu konfliktu, kas varētu ietekmēt ziņu un aktualitāšu satura sniegšanu.⁵⁶

Treškārt, ja mediju pakalpojumu sniedzējs grib saņemt tiesības izmantot Mediju brīvības aktā paredzēto privileģēto procedūru attiecībā uz satura dzēšanu vai ierobežošanu, tam ir jāveido sadarbība ar tiešsaistes platformām satura moderācijas procesos un ir jādeklarē, ka tas ir mediju pakalpojumu sniedzējs, ka tas ir redakcionāli neatkarīgs, ievēro kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu un nesniedz mākslīgā intelekta sistēmas radītu saturu, nepakļaujot to cilvēka veiktai pārskatīšanai vai redakcionālai kontrolei.

---

⁵² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

⁵³ Turpat.

⁵⁴ Turpat.

⁵⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

⁵⁶ Turpat.

Tiem mediju pakalpojumu sniedzējiem, kas sadarbības nosacījumus ar ļoti lielām tiešsaistes platformām ir ievērojuši, ir iespēja gan uzzināt pamatojumu mediju satura apturēšanai vai redzamības ierobežošanai un ir iespēja atbildēt uz šo pamatojumu. Tāpat tiešsaistes platforma nodrošina mediju pakalpojumu sniedzēju sūdzību izskatīšanu. Turklāt, mediju pakalpojumu sniedzējam ir tiesības arī sūdzēties par ļoti lielās tiešsaistes platformas rīcību, ja to neapmierina veiktā savstarpējā komunikācija ar to.⁵⁷

Ceturtkārt, lai gan Mediju brīvības akts tādu tiešu pienākumu nenosaka, lai varētu baudīt mediju pakalpojumu sniedzēja statusa privilēģijas, personai ir jāievēro profesionālie un ētikas standarti.⁵⁸

---

⁵⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

⁵⁸ Turpat.

4. Influenceru jeb ietekmētāju tiesiskais statuss, tiesības un pienākumi

Attiecībā uz influenceriem, blogeriem, podkasteriem un citiem šāda satura veidotājiem arvien ne nacionālā⁵⁹, ne starptautiskā mērogā nav radīts saistošs tiesiskais regulējums, kas noteiktu šo personu tiesisko statusu, pienākumus un tiesības. Tomēr, kā jau iepriekš secināts, tas nenozīmē, ka šīs personas noteiktos gadījumos nebauda kādas īpašas tiesības, ja tās izpilda noteiktus kritērijus.

2024. gada 23. jūlija Eiropas Savienības padome pieņēma secinājumu par atbalstu ietekmētājiem (t.i. influenceriem) kā tiešsaistes satura veidotājiem (C/2024/3807)⁶⁰. Šajos secinājumos padome definēja, ka ietekmētāji ir tiešsaistes satura radītāji, kas publicē saturu sociālajos medijos vai video koplietošanas platformās, ar kuru starpniecību viņi ietekmē sabiedrību, sabiedrisko domu un auditorijas personīgos uzskatus, un tas bieži izpaužas, izmantojot viņu uz autentiskumu balstītās attiecības ar auditoriju. Ietekmētājiem bieži vien ir komerciāli nolūki, un viņi sadarbojas ar komerciāliem dalībniekiem, izmantojot dažādus uzņēmējdarbības modeļus monetizācijas nolūkos. Ietekmētāji var iesaistīties arī bezsaistes darbībās, piemēram, patronāžā, tikšanos un sarunu pasākumos un produktu līnijās.

Padomes secinājumos ir atzīts, ka influenceriem ir arvien lielāka ietekme uz tiešsaistes saturu un informāciju, ko eiropieši regulāri patērē. Vienlaikus influenceru veidotais saturs un viņu rīcība tiešsaistē var arī kaitēt cilvēkiem un sabiedrībai kopumā. Eiropas Savienības padome norādīja, ka influenceriem vajadzētu būt medijpratības prasmēm, piemēram, analītiskai un kritiskai domāšanai, un viņiem būtu jārīkojas atbildīgi. Ietekmētājiem vajadzētu būt atbildības sajūtai pret savu auditoriju un izprast savas rīcības, tostarp savas komercprakses, iespējamo ietekmi. Jo īpaši viņiem būtu jāapzinās, ka maldinošas informācijas izplatīšana, dezinformācija, naida runa tiešsaistē, kiberbulings un cita nelikumīga vai kaitīga satura kopīgošana var ietekmēt viņu auditoriju un tās labbūtību.⁶¹

Saskaņā ar Eiropas Savienības padomes secinājumu 18. punktu, Mediju brīvības akts ir piemērojams influenceriem un to darbībai, ja tie ir kvalificēti kā mediju pakalpojumu sniedzēji.⁶² Juridiskajā literatūrā arī ir skaidrots, ka lai influenceris varētu baudīt Mediju brīvības aktā garantētās tiesības, tiem būtu jārīkojas saskaņā ar kādiem profesionālajiem

---

⁵⁹ Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir publicējis šādas vadlīnijas:

<https://www.ptac.gov.lv/lv/jaunums/socialie-tikli-un-influenceru-marketingu> un <https://www.ptac.gov.lv/lv/jaunums/ptac-ieteikumi-pateretajiem-un-influenceriem-par-tikla-marketinga-iste-nosanu-socialo-mediju-vietnes>.

⁶⁰ Eiropas Savienības Padomes secinājumi par atbalstu influenceriem kā tiešsaistes satura veidotājiem (C/2024/3807). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, C 3807, 14.05.2024. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3807/oj> [aplūkots 07.02.2026.].

⁶¹ Turpat.

⁶² Turpat.

un ētikas standartiem.⁶³ Uz šādu nepieciešamību norāda arī Mediju brīvības akta preambulas 54. punkta norāde, ka mediju pakalpojumu kvalitātes un profesionalitātes efektīva garantija un būtiska nozīme redakcionālās integritātes nodrošināšanā ir stingram, iekļaujošam un plaši atzītam mediju pašregulējumam.⁶⁴

Līdz ar to secināms, ka žurnālisti, influencei, blogeri, podkasteri un jebkādi citi līdzīgas darbības veicēji ir uzskatāmi par mediju pakalpojumu sniedzējiem un uz tiem attiecas Mediju brīvības aktā nostiprinātās tiesības un pienākumi, ja tie veic profesionālu darbību (regulāru, strukturētu) ar nolūku informēt, izklaidēt vai izglītēt, patur faktisku kontroli par satura izvēli, nosaka, kādā veidā tas tiek organizēts, taču vienlaikus savā darbībā ievēro arī profesionālos un ētikas standartus.

Influencera tiesības neatklāt savus žurnālistiskos informācijas avotus ir tikušas atzītas, piemēram, Nīderlandē. 2022. gada 29. aprīlī Amsterdama apgabaltiesa (Rechtbank Amsterdam) vērtēja prasību atklāt influenceres avotus. Lieta skāra influenceri, kura publicēja ierakstu un video, apgalvojot, ka populāra Nīderlandes dziedātāja esot zaudējusi svaru, lietojot veselībai bīstamas nelikumīgas novājēšanas tabletes. Tiesa atzina, ka influenceres darbības kvalificējas kā žurnālistika, jo tās bija vērstas uz informācijas, viedokļu un ideju nodošanu sabiedrībai. Tāpēc influenceres tiesības uz avotu aizsardzību tika atzītas, un prasība atklāt avotus tika noraidīta.⁶⁵

Vienlaikus influenceru pienākumus tiktāl, ciktāl to darbības atbilst audiovizuālo mediju pakalpojumiem un tie ir atzīstami par mediju pakalpojumu sniedzējiem šīs direktīvas izpratnē, regulē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts), par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva)⁶⁶. Šī direktīva nosaka prasības, kas saistītas ar tādiem jautājumiem kā audiovizuālo komercpaziņojumu pārredzamība un taisnīgums un nepilngadīgo un citu neaizsargātu grupu aizsardzība pret potenciāli kaitīgu saturu. Direktīva paredz arī īpašus noteikumus par audiovizuālo saturu video koplietošanas platformās, un tie iespaido to, kā ietekmētāji darbojas šajās platformās un viņu sniegtā satura kvalitāti. Šī direktīva Latvijā ir implementēta Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā un influencerus, kas atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem, var atzīt par mediju

---

⁶³ Verza S. *What is journalism in the digital age? Key definitions in the European Media Freedom Act*.

Rivista italiana di informatica e diritto, 7(1), 131, 2025. Pieejams:

<https://www.rivistaitalianadiinformaticaediritto.eu/index.php/RIID/article/view/312> [aplūkots 03.02.2026.].

⁶⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis) par Eiropas mediju brīvību (Eiropas Mediju brīvības akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 196, 12.06.2024., 1.–38. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32024R1083>

⁶⁵ Rechtbank Amsterdam, 29.04.2022. gada spriedums lietā ECLI:NL:RBAMS:2022:2347 (Coldeweijer pret Steenwijk). *Uitspraken.rechtspraak.nl*. Pieejams:

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBAMS:2022:2347> [aplūkots 07.02.2026.].

⁶⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts), par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj/lav> [aplūkots 06.02.2026.].

pakalpojumu sniedzējiem un viņiem var būt pienākums reģistrēties kā audiovizuālo mediju pakalpojumu sniedzējam.

Digitālo pakalpojumu akts⁶⁷ ietekmē to, kā ietekmētāji var izmantot tiešsaistes platformas sava satura izplatīšanai. Regula par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu⁶⁸ attiecas uz influenceriem, ja tie nodrošina politisko reklāmu saskaņā ar regulu. Tajā ir noteikti ietekmētāju pienākumi iekļaut marķējumu un sniegt citu informāciju par savām reklāmām, kas tiešsaistes platformu nodrošinātājiem ir jāveicina, un tas ietekmē to, kā ietekmētāji var izplatīt šāda veida saturu.

Tāpat uz influenceriem ir attiecināma arī virkne citu tiesību aktu. Vispārīgā datu aizsardzības regula⁶⁹ paredz noteikumus par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un aizsardzību un noteikumus par personas datu brīvu apriti. Eiropas intelektuālā īpašuma tiesību akti nodrošina ietekmētājiem rīkus, lai aizsargātu un popularizētu viņu darbu, vienlaikus atbalstot viņu radošumu. No otras puses, intelektuālā īpašuma tiesību akti aizliedz ietekmētājiem bez atļaujas reproducēt vai publiskot citu radītu saturu, ko aizsargā autortiesības un/vai blakustiesības. Tāpat, influenceriem ir jāievēro arī Eiropas tiesību akti patērētāju tiesību aizsardzības jomā - ja tie popularizē vai iesaka uzņēmumus vai preču zīmes, reklamē produktus vai tiešsaistē pārdod pakalpojumus patērētājiem, fakts, ka šī ir komerciālā saziņa ir skaidri jāatklāj patērētājiem neatkarīgi no tā, kāda tehnoloģija vai kanāls tiek izmantots šādai saziņai. Influenceriem ir aizliegts arī nepatiesi radīt priekšstatu par sevi kā patērētāju un paust jebkādas tiešus pamudinājumus iegādāties produktus.

Secinājumos Eiropas Savienības Padome ir aicinājusi dalībvalstis apsvērt un ņemt vērā influenceru nozīmi mediju ekosistēmā un nepieciešamajos gadījumos piemērot tiem esošos instrumentus. Dalībvalstis kopā ar Eiropas Komisiju katra savas kompetences robežās arī tiek aicinātas izstrādāt politiku un instrumentus, lai veicinātu ietekmētāju atbildīgu rīcību pret savu auditoriju, vienlaikus turpinot iniciatīvas, kuru mērķis ir stiprināt ietekmētāju auditorijas medijpratību un digitālo pratību. Vienlaikus tiek aicināts attiecīgos veidos mudināt un atbalstīt jaunas pārstāvības organizācijas, ietekmētāju aģentūras, zīmolus un citus attiecīgos dalībniekus pašregulējuma struktūru vai

---

⁶⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 277, 27.10.2022, 1.–167. lpp. Pieejams: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj> [aplūkots 07.02.2026.].

⁶⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/900 (2024. gada 13. marts) par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu. *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 159, 22.06.2024., 1.–115. lpp. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj> [aplūkots 07.02.2026.].

⁶⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, L 119/1, 4.5.2016. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj> [aplūkots 07.02.2026.].

mehānismu izveidē, tostarp iespējama ētikas kodeksa vai līdzīgu iniciatīvu izstrādē ietekmētājiem.⁷⁰

Secinājumi

- Mediju satura veidotāji digitālajās platformās pārņem jomu un funkcijas, kas iepriekš galvenokārt bija profesionālu žurnālistu uzdevums, līdz ar to praksē dažādie mediju satura veidotāji pēc būtības tiek salīdzināti un nereti pretstatīti žurnālistiem.
- Žurnālisti ir jānošķir no pārējām personām, kurām ir tiesības uz vārda brīvību, jo žurnālistu tiesību uz vārda brīvību robežas ir daudz plašākas. Žurnālisti bauda tādas tiesības kā avotu aizsardzība un konfidencialitāte, piekļuve ierobežotas pieejamības informācijai, personas datu apstrāde, pastiprināta aizsardzība pret uzraudzību un iejaukšanos, redakcionālā neatkarība, aizsardzība satura ierobežošanas un dzēšanas gadījumos, aizsardzība pret acīmredzami nepamatotām prasībām un tiesvedībām, kā arī citas, līdz ar to žurnālista statusam ir nozīme.
- Pastāv divas galvenās žurnālistu definēšanas teorijas – institucionālā un funkcionālā. Būtiskākā atšķirība starp šīm teorijām ir apstākļi, vai persona, kas veic žurnālista profesionālos pienākumus, strādā kādā medijā vai ir piederīga profesionālajai organizācijai. Eiropas Padome aicina dalībvalstis piemērot funkcionālo žurnālista definīciju, saskaņā ar to par žurnālistu tiek uzskatīta ikviens persona, kas veic žurnālistam raksturīgās funkcijas un pienākumus. Atbalsts funkcionālās definīcijas piemērošanai ir saskatāms arī ECT praksē.
- Funkcionālās definīcijas pamatā ir pieņēmums, ka mūsdienās tehnoloģiju attīstība pavērusi neierobežotas iespējas iegūt un izplatīt informāciju, tādēļ ikviens, it īpaši jau blogeri, var dot pienesumu sabiedriskajā diskusijā, veicinot demokrātijas attīstību. Lai gan normatīvā līmenī Latvijā šobrīd ir nostiprināta institucionālā žurnālista definīcija, Latvijas tiesu prakse tomēr liecina par atbalstu funkcionālajai pieejai, katrā individuālā gadījumā atsevišķi definējot žurnālistu.
- Tādējādi arī ārpus tradicionālajiem medijiem strādājošie satura veidotāji, kas atbilst žurnālista funkcionālajai definīcijai un ievēro profesionālos un ētikas standartus, var tikt uzskatīti par žurnālistiem un attiecīgi iegūt žurnālistu tiesības un privilēģijas.
- Tāpat arī žurnālisti, influencei, blogeri, podkasteri un jebkādi citi līdzīgas darbības veicēji var tikt uzskatīti par mediju pakalpojumu sniedzējiem ar visām

---

⁷⁰ Eiropas Savienības Padomes secinājumi par atbalstu influenceriem kā tiešsaistes satura veidotājiem (C/2024/3807). *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, C 3807, 14.05.2024. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3807/oj> [aplūkots 07.02.2026.].

- no šī statusa izrietošajām tiesībām un pienākumiem, ja tie veic profesionālu darbību (regulāru, strukturētu) ar nolūku informēt, izklaidēt vai izglītēt, patur faktisku kontroli par satura izvēli, nosaka, kādā veidā tas tiek organizēts, taču vienlaikus savā darbībā ievēro arī profesionālos un ētikas standartus.
- Tomēr atsevišķas žurnālistu tiesības un privilēģijas var tikt piemērotas arī plašākam personu lokam, kuras kaut arī neatbilst žurnālista definīcijai, tomēr pilda pielīdzināmu “sabiedrības sargsuņa” lomu. Attiecīgi arī ārpus tradicionālajiem medijiem strādājošs satura veidotājs, kas neatbilst žurnālista vai mediju pakalpojumu sniedzēja definīcijai, var noteiktos gadījumos iegūt tiesības uz personas datu apstrādi, piekļuvi ierobežotas pieejamības informācijai un aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību (SLAPP).
  - Eiropas Savienības Padome ir aicinājusi dalībvalstis apsvērt un ņemt vērā ietekmētāju jeb influenceru nozīmi mediju ekosistēmā un nepieciešamības gadījumos piemērot tiem esošos instrumentus. Dalībvalstis kopā ar Eiropas Komisiju katra savas kompetences robežās arī tiek aicinātas izstrādāt politiku un instrumentus, lai veicinātu influenceru atbildīgu rīcību pret savu auditoriju, vienlaikus turpinot iniciatīvas, kuru mērķis ir stiprināt influenceru auditorijas medijpratību un digitālo pratību.